

Diarienummer: KS.2016.175
Datum:2016-06-03
Utvecklings- och förvaltningssekreterare Cecilia Stedt
E-post: cecilia.stedt@ale.se

Kommunstyrelsen

Svar på remiss: Låt flera forma framtiden (SOU 2016:5)

Ale kommun har sedan några år tillbaka påbörjat ett kvalitetsarbete med syftet att utveckla kommunens förmåga att hantera invånardialog. Kvalitetsarbetet har medfört att Ale kommunfullmäktige under hösten 2015 fattat beslut om policy/principer för invånardialog i Ale. Under åren 2016-2017 planerar kommunen att jobba vidare med tillämpningen av policyn. Det innebär att kommunen kommer att ta fram en handbok för invånardialog där policyn konkretiseras till ett praktiskt förhållningssätt. Vidare kommer kommunen att jobba med utveckling av de ortsutvecklingsmöten som varje år äger rum med syftet att bland annat förbättra invånardialogen. Slutligen kommer även kommunens politiker och ledande tjänstemän att utbildas i förmågan att kunna genomföra invånardialoger. På längre sikt planerar kommunen att utifrån den inventering av verktyg för invånardialog som kommer att dokumenteras i handboken, arbeta med att ta fram kompletterande invånardialogsverktyg.

Det är med utgångspunkt i kommunens arbete med att utveckla invånardialogen som remissen *Låt fler forma framtiden* (SOU 2016:5) besvaras. Förvaltningen anser att kommunen i sitt svar på remissen bör ställa sig positiv till förslag om en ny målsättningsparagraf i kommunallagen som innebär att kommunfullmäktige ska verka för att medlemmar i kommunen eller kommun inom landstinget har förutsättningar att delta och framföra synpunkter inför beslut. Analogt med detta förslag och i likhet med det arbete som nu pågår i Ale för att utveckla invånardialogen, ställer sig förvaltningen positiv till utredningens bedömning att fullmäktigeförsamlingar bör anta riktlinjer eller principer för samråd och invånardialog. Förvaltningen delar även bedömningen att kommunen måste systematisera sitt demokratifrämjande arbete samt ställer sig positiv till att medborgarförslag avvecklas och ersätts av folkmotioner. Folkmotioner i detta sammanhang är synonymt med e - petitionsverktyg.

Förvaltningen ställer sig tvekan till förslaget om sänkt rösträttsålder till 16 år införs på prov i samband med kommunalvalen åren 2018 och 2022 men ställer sig bakom förslaget att kommunfullmäktige ska verka för att ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocesser i enlighet med den ambition som idag redan finns med exempelvis kommunens ungdomsråd. Förvaltningen ställer sig även positiv till förslaget att demokratisk delaktighet samt inflytande för personer med funktionsnedsättning ska utgöra ett eget mål i den kommande funktionshinderstrategin.

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ställa sig bakom förslag till yttrande daterat 2016-06-03.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att uppdra åt kommunstyrelsens ordförande och kommunchefen eller dess ersättare att underteckna yttrandet.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ärendet justeras direkt.

Håkan Spång
Administrativ chef

Cecilia Stedt
Utvecklings- och förvaltningssekr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2016-06-03
- Förslag till yttrande, 2016-06-03
- Remiss *Låt fler forma framtiden* (SOU 2016:5)

Ärendet expedieras efter beslut till:

Kulturdepartementet

Bakgrund

Ale kommun har sedan länge aktivt arbetat för att inkludera kommunens invånare i den politiska diskussionen. Det har inneburit att kommunens invånare i olika sammanhang och konstellationer har haft möjlighet att framföra sina synpunkter samt komma med förslag till kommunen men det har aldrig inneburit att beslutandemakten har överlämnats till invånarna. Än idag är invånarinflytande av yttersta vikt för kommunen och det kommer bland annat i uttryck i två av kommunens strategiska målsättningar; *delaktiga invånare* och *utvecklad invånardialog*. På senare år har Ale kommun påbörjat ett kvalitetsarbete med syftet att utveckla kommunens förmåga att hantera invånardialog. Kommunen har medverkat i ett utvecklingsprojekt i *Sveriges Kommuner och Landstings* regi angående invånardialog och deltar nu i ett samarbetsprojekt med Ghanzi district i Botswana med syftet att utveckla invånardialogen. Kvalitetsarbetet har inneburit att kommunen har väckt frågan om vilket syfte invånardialog fyller och inom ramen för det senare projektet har Ale kommunfullmäktige fattat beslut om policy/principer för invånardialog i Ale. Policyn innebär att Ale kommun ska verka för följande:

- *Vi tar ansvar för att föra dialog i de frågor där invånarperspektivet är viktigt, och inser samtidigt att invånarna själva måste få möjlighet att initiera och ta initiativ i dialogprocesser med utgångspunkt i sin verklighet.*
- *Vi inser att dialogen i sig skapar värden och ibland kan syftet med dialogen vara just själva samtalet mellan invånare och representanter från kommunen. Utöver detta ska dialogen även bidra till att bättre beslut kan aktualiseras och fattas.*
- *Vi bjuder in till dialog i ett tidigt skede när frågor fortfarande är påverkbara, och vi är tydliga med information kring var, när och hur påverkbarheten finns.*
- *Vi för en dialog tillsammans med berörda grupper även i verkställighetsfrågor.*

- *Vi fokuserar på invånarnas perspektiv och strävar efter att dialogen ska skapas tillsammans med invånarna, och att dialogen i sig ska bidra till idébyten och nya insikter för alla inblandade.*
- *Vi arbetar aktivt med att identifiera hur och vem våra dialogfrågor berör, och använder sedan anpassade dialogvägar och dialogmetoder för att nå och delaktiggöra dessa grupper och individer.*
- *Vi glömmar aldrig att löpande återkoppla dialogprocessen till berörda parter, och vi anpassar oss efter målgruppen i våra vägar för att nå ut.*

Under åren 2016-2017 planerar förvaltningen att jobba vidare med tillämpningen av policyn. Det innebär att kommunen kommer att ta fram en handbok för invånardialog där policyn konkretiseras till ett praktiskt förhållningssätt. Vidare kommer kommunen att jobba med utveckling av de ortsutvecklingsmöten som varje år äger rum med syftet att bland annat förbättra invånardialogen. Slutligen kommer även kommunens politiker och ledande tjänstemän att utbildas i förmågan att kunna genomföra invånardialoger. På längre sikt planerar kommunen att utifrån den inventering av verktyg för invånardialog som kommer att dokumenteras i handboken, arbeta med att ta fram kompletterande invånardialogsverktyg. Ett av verktygen som redan nu anses intressant för förvaltningen att undersöka mer noggrant är e-petitioner och då i den utformning som verktyget får i exempelvis Malmöinitiativet eller ViVill i Uddevalla. En av styrkorna med ett e-petitionsverktyg är att kommunen får en bild av hur många som verkligen stödjer de publicerade förslagen.

Barnperspektivet

I remissen belyser utredarna särskilt ungas möjlighet till delaktighet och inflytande. För att stimulera detta föreslås att sänkt rösträttsålder till 16 år införs på prov i samband med kommunalvalen åren 2018 och 2022. Vidare föreslås att kommunfullmäktige ska verka för att ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocesser. Utredarna lägger i två förslag ett särskilt fokus på skolans verksamhet. Kunskap om den lokala demokratins funktionssätt föreslås ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet liksom förslag om kritisk granskning och källkritik.

Funktionshinderperspektivet

Remissen berör även särskilt möjligheten till delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Utredarna anser att den demokratiska delaktigheten måste få större utrymme i funktionshinderpolitiken och föreslår att demokratisk delaktighet samt inflytande för personer med funktionsnedsättning ska utgöra ett eget mål i den kommande funktionshinderstrategin.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

I dagsläget är det svårt att avgöra vilka ekonomiska konsekvenser som förslagen i utredningen skulle kunna innebära. Utredarna ägnar kapitel 16 åt att reflektera över eventuella kostnader för förslagen då utredningen enligt 14-15 a §§ kommittéordningen (1998:1474) ska redovisa kostnader och intäkter för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda. Problemet med uppskattning av kostnader kvarstår, konsekvensanalysen till trots, och handlar inte bara om vilka förslag (och eventuella bedömningar) som riksdagen kan tänkas ställa sig positiv till. En stor del av osäkerheten har att göra med att en bedömning även måste beakta i vilken omfattning och hur

kommunen sedan kan tänkas arbeta med dessa förslag (och eventuella bedömningar) om de blir verklighet.

Avgränsningar

Det är med utgångspunkt i Ale kommuns arbete med invånardialog som remissen *Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)* besvaras. Det innebär att Ale kommuns yttrande i första hand fokuserar på den del i utredningen som rör kapitel 11, *Medborgardialog och samråd i kommuner och landsting* men även kapitel 13, *Införande av folkmotion i kommuner och landsting*. Med anledning av att Ale kommun vill belysa barn- och funktionshinderperspektivet i de ärenden där det är av relevans så berör kommunens yttrande även kapitel 14, *Ungas delaktighet och inflytande* samt kapitel 15, *Delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning*.

Remissyttrande

Med anledning av att remissen särskilt belyser delar som rör delaktighet och inflytande kopplad till unga och personer med funktionshinder, har Ale kommuns ungdomsråd samt funktionshinderråd tillfrågats om eventuella synpunkter på remissen *Låt fler forma framtiden SOU (2016:5)*

I ett yttrande från ungdomsrådet 2016-05-17 punkt 6, förhåller sig rådet försiktigt positivt till försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år som i så fall skulle genomföras vid val till kommunfullmäktige år 2018 och 2022. Rådet anser att det är viktigt att vid ett eventuellt beslut om försöksverksamhet att skolan spelar en aktiv roll i att föra upp det politiska samtalet i klassrummen.

Ungdomsrådet ställer sig bakom förslaget att kommunfullmäktige ska verka för att ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocesser. Ungdomsrådet anser att befintliga arenor så som skolan, elevråd, ungdomsråd och påverkanstorg ska användas. Vidare anser ungdomsrådet att nämnderna kan bjuda in till ett samtal med ungdomar i den aktuella frågan. Andra sätt att jobba med ungas delaktighet i beslutsprocesser skulle kunna vara att bjuda in till föreläsningar i det aktuella ämnet där frågan hanteras på ett lättsamt sätt för att skapa intresse.

Ett sätt att följa upp vad ungdomar tycker om ett beslut i en fråga som ungdomar diskuterade med beslutande politiker, skulle kunna vara att dela ut enkäter.

Rådet för funktionshinderfrågor i Ale beslutade 2016-05-30 § 30 att ställa sig bakom den del i remissen som rör delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningens bedömning och motivering

Förvaltningen anser att kommunen i sitt svar på remissen bör ställa sig positiv till förslag om en ny målsättningsparagraf i kommunallagen som innebär att kommunfullmäktige ska verka för att medlemmar i kommunen eller kommun inom landstinget har förutsättningar att delta och framföra synpunkter inför beslut. Analogt med detta förslag och i likhet med det arbete som nu pågår i Ale för att utveckla invånardialogen, ställer sig förvaltningen positiv till utredningens bedömning att fullmäktigeförsamlingar bör anta riktlinjer eller principer för samråd och invånardialog.

Förvaltningen delar även bedömningen att kommunen måste systematisera sitt demokratifrämjande arbete. Avslutningsvis ställer sig förvaltningen positiv till att medborgarförslag avvecklas och ersätts av folkmotioner (vilket är utredarnas benämning för e-petitionsverktyg).

Förvaltningen ställer sig tvekan till förslaget om sänkt rösträttsålder till 16 år införs på prov i samband med kommunalvalen åren 2018 och 2022 men ställer sig bakom förslaget att kommunfullmäktige ska verka för att ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocesser i

enlighet med den ambition som idag redan finns med exempelvis kommunens ungdomsråd. Förvaltningen ställer sig även positiv till förslaget att demokratisk delaktighet samt inflytande för personer med funktionsnedsättning ska utgöra ett eget mål i den kommande funktionshinderstrategin.

Förvaltningen anser att det bör tilläggas angående Ale kommuns arbete med invånardialog och målgrupper för dessa, att det är frågans karaktär som avgör vilken/vilka målgrupper som kommunen ska jobba med. Generellt gäller det att försöka nå de som är berörda av frågan men som inte tenderar att göra sin röst hörd. I dessa grupper hamnar dock, bland andra, många gånger ungdomar och personer med funktionsnedsättning.